

Bureauonderzoek en Verkennend booronderzoek

Plangebied

Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Gemeente Staphorst

Opdrachtgever

BJZ.nu
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 16a
7609 RG ALMELO
E: wbekke@bjz.nu
T: 0546 – 45 44 66

Projectnummer

20130510

Kenmerk

EKU/DIR/HAMA/20130510

Eindredactie/kwaliteitscontrole

Drs. E.E.A. van der Kuijl

Paraaf

Datum

19-03-2014

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Colofon

Opdrachtgever	de heer W. Bekke, BJZ.nu
Project	Bureau- en verkennend booronderzoek Plangebied Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Projectnummer	20130510
Titel	Bureau- en verkennend booronderzoek Plangebied Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Datum en versie	19-03-2014, versie 2.0 (definitief)
Auteurs	Ing. R. de Graaf, drs. E.E.A. van der Kuijl, ing. J.F.M. Rohling
Kwaliteitscontrole	Drs. E.E.A. van der Kuijl
Afbeelding voorzijde:	Satellietfoto van het plangebied. Bron: Google maps.

Inhoud

0. Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Inleiding en onderzoekskader	6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek.....	7
1.3 Werkwijze	7
1.4 Beleidskaders.....	7
1.5 Administratieve gegevens	9
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel	10
2.1 Landschapsgenese	10
2.2 Historische ontwikkeling van Staphorst en het plangebied.....	12
2.3 Archeologische waarden	15
2.4 Archeologisch verwachtingsmodel.....	15
3 Resultaten van het veldwerk	18
3.1 Methode	18
3.2 Resultaten	18
3.3 Beantwoording onderzoeksvragen veldonderzoek	19
4 Conclusie en aanbeveling.....	21
4.1 Conclusie.....	21
4.2 Selectie advies	21
4.3 Selectiebesluit	21
Gebruikte literatuur.....	23
BIJLAGEN	24

0. Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu uit Almelo een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd voor een ongenummerd landbouwperceel aan de Klaas Kloosterweg Oost tussen de Buitenstouwe en de Reggersweg te Staphorst (zie bijlage 1). De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door een bestemmingsplanwijziging voor het plangebied en voorgenomen bouwplannen. De geplande nieuwbouw bestaat uit de nieuwbouw van een woning, een ligboxenstal, werktuigenberging jongveestal en kuilvoerplaten. Tevens wordt erfverharding gerealiseerd. Het plangebied is momenteel in gebruik als weidegebied.

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 15.000 m². De locatie is op dit moment niet bebouwd en ingezaaid met gras. Voor de bouwtitel zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden. Archeologisch onderzoek is een verplicht onderdeel van de wijzigingsprocedure.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure, voorafgaand aan de graafwerkzaamheden, dient een archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden conform de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). Volgens de beleidsadvieskaart van gemeente Staphorst ligt het plangebied deels in een gebied (ontginningslint) waarvoor een hoge archeologische verwachting van toepassing is voor de periode Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Hiervoor geldt een onderzoeksverplichting voor bodemingrepen dieper dan 50 cm-mv en groter dan 100 m². Een klein gedeelte van de locatie (het zuidelijke puntje) ligt in een zone waarvoor een middelhoge archeologische verwachting van toepassing is. Hiervoor geldt een onderzoeksverplichting voor bodemingrepen groter dan 3.000 m² en dieper dan 40 cm-mv. Derhalve dienen in totaal in relatie tot de omvang van het plangebied 9 verkennende boringen te worden gezet om de archeologische verwachting te toetsen. Bij een gebleken intacte bodem en aanwezige indicatoren zoals houtskoolfragmenten, aardewerkscherven of een oude cultuurlaag, etc. kan de gemeente besluiten dat een aanvullend karterend booronderzoek noodzakelijk is. Zowel het KNA conforme bureauonderzoek als het veldonderzoek zijn uitgevoerd door Hamaland Advies uit Zelhem. De resultaten en aanbevelingen uit het onderzoek zijn op 19 maart 2014 getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Staphorst en diens adviseur, de regioarcheoloog van het Oversticht (mw. drs. M. Nieuwenhuis).

Conclusie

Het bureauonderzoek toonde aan dat er zich mogelijk archeologische waarden uit de Steentijd en uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd (bewoningslint) in het plangebied zouden kunnen bevinden onder een relatief jonge bouwvoor. Door grondbewerking en ontginning van het veenpakket bestaat de mogelijkheid dat hiermee eventuele vindplaatsen verloren zijn gegaan. Daarom is in overleg met de regioarcheoloog besloten om in eerste instantie verkennende boringen te zetten om de intactheid van de bodem te toetsen en daarmee de trefkans op vindplaatsen uit de genoemde perioden te kunnen bepalen.

Op basis van de onderzoeksinspanning, waarbij een tot in de top van de C-horizont verstoorde bodemopbouw is aangetroffen, is er geen reden om de archeologische waarde van het plangebied te handhaven. Wat betreft landschappelijke ligging en verwacht oorspronkelijk bodemtype geeft het booronderzoek deels een overeenstemmend beeld met dat wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek. De verwachte podzolgronden zijn niet aangetroffen, de verspoelde dekzanden zijn wel aanwezig in de ondergrond. De verwachte bodemverstoring door veenontginning is eveneens bevestigd in het veldonderzoek. De aangetroffen verstoringen reiken tot in de top van het oorspronkelijke dekzandpakket. De top van het dekzand is afgegraven en vermengd met restveen ten behoeve van grondverbetering.

Selectie advies

Tijdens het verkennend booronderzoek is aangetoond dat de bodemopbouw in het plangebied geroerd is en er geen relevante archeologische bewoningslagen of indicatoren aanwezig zijn. Daarom adviseert Hamaland Advies om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren. Wij zien vanuit het oogpunt van archeologische monumentenzorg geen beletsel tegen de voorgenomen bodemingrepen.

Selectiebesluit

Bovenstaand advies is op 19 maart 2014 beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Staphorst) en haar archeologisch adviseur (de regioarcheoloog van gemeente Staphorst). Het advies van Hamaland Advies wordt overgenomen: het uitvoeren van nader archeologisch onderzoek is niet noodzakelijk. Het plangebied wordt, op archeologische gronden, vrijgegeven. Mochten er tijdens de graafwerkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, geldt, volgens de Monumentenwet 1988, art. 53, een meldingsplicht bij het bevoegd gezag. Dit kan bij de gemeente Staphorst (0522 – 467 400) of het provinciaal archeologisch depot in Deventer (0570 – 640 611).

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: 'Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister'. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort. Het verdient aanbeveling ook de verantwoordelijk ambtenaar van de gemeente Staphorst, hiervan per direct in kennis te stellen.

1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu uit Almelo een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd voor een ongenummerd landbouwperceel aan de Klaas Kloosterweg Oost tussen de Buitenstouwe en de Reggersweg te Staphorst (zie bijlage 1). De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door een bestemmingsplanwijziging voor het plangebied en voorgenomen bouwplannen. De geplande nieuwbouw bestaat uit de nieuwbouw van een woning, een ligboxenstal, werktuigenberging jongveestail en kuilvoerplaten. Tevens wordt erfverharding gerealiseerd. Het plangebied is momenteel in gebruik als weidegebied. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 15.000 m². De locatie is op dit moment niet bebouwd en ingezaaid met gras. Voor de bouwtitel zal het bestemmingsplan gewijzigd moeten worden. Archeologisch onderzoek is een verplicht onderdeel van de wijzigingsprocedure.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure, voorafgaand aan de graafwerkzaamheden, dient een archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden conform de Wet op de archeologische monumenten zorg (Wamz). Volgens de beleidsadvieskaart van gemeente Staphorst ligt het plangebied deels in een gebied (ontginningslint) waarvoor een hoge archeologische verwachting van toepassing is voor de periode Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Hiervoor geldt een onderzoeksverplichting voor bodemingrepen dieper dan 50 cm-mv en groter dan 100 m². Een klein gedeelte van de locatie (het zuidelijke puntje) ligt in een zone waarvoor een middelhoge archeologische verwachting van toepassing is. Hiervoor geldt een onderzoeksverplichting voor bodemingrepen groter dan 3.000 m² en dieper dan 40 cm-mv. Derhalve dienen in totaal in relatie tot de omvang van het plangebied 9 verkennende boringen te worden gezet om de archeologische verwachting te toetsen. Bij een gebleken intacte bodem en aanwezige indicatoren zoals houtskoolfragmenten, aardewerkscherven of een oude cultuurlaag, etc. kan de gemeente besluiten dat een aanvullend karterend booronderzoek noodzakelijk is.

Zowel het KNA conforme bureauonderzoek als het veldonderzoek zijn uitgevoerd door Hamaland Advies uit Zelhem. De resultaten en aanbevelingen uit het onderzoek zijn op 19 maart 2014 getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Staphorst en diens adviseur, de regioarcheoloog van gemeente Staphorst (mw. drs. M. Nieuwenhuis).

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied op topografische kaart in het rode kader (Bron: topografische kaart).

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van verkennende of karterende boringen nodig zijn of niet.

- Is aanvullend onderzoek door middel van karterende boringen noodzakelijk?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, 3.2) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. beschrijving van de huidige situatie en de toekomstige situatie (KNA LSO2);
2. beschrijving van de historische situatie en de landschappelijke ontwikkeling (KNA LSO3);
3. beschrijving van de bekende archeologische waarden (KNA LSO4);
4. het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn conform de Nieuwe richtlijnen voor bureauonderzoek van Het Oversticht d.d. januari 2011 ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland;
- geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- archeologische waardenkaart gemeente Staphorst (*Van Boshoven, et al. 2011*)
- relevante archeologische rapporten en publicaties
- overige relevante historisch informatie (Openbare Bibliotheek Staphorst)
- aanvullende informatie van dhr. W. Bekke en N. van Benthem van BJZ.nu uit Almelo.
- Rapport toetsen Staphorst Klaas Kloosterweg oost ong. d.d. 19-03-2014, Drs. M. (Marijke) Nieuwenhuis Regioarcheoloog Gemeente Staphorst en bijbehorende selectieadvies

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag betreffende de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische

Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaald'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrappt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-K).

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Overijssel t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel en bijbehorende Omgevingsverordening.

De hoofddoelen van het provinciaal archeologisch beleid zijn:

De archeologische objecten, historisch landschap en gebouwde elementen (cultureel erfgoed) zijn de fysieke neerslag van menselijke activiteiten in het verleden. Het beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden;

- Bij ontwikkelingen van functies aansluiten bij de waarden van cultureel erfgoed (archeologie, historisch landschap, monumenten). Dit betekent dat in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming de belangen van de archeologie moeten worden meegenomen;
- Het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke (in situ).
- Financiële consequenties zijn in beginsel voor de initiatiefnemer;
- Duurzaam behoud en beheer van het archeologisch erfgoed ex situ (het depot), als behoud in situ onmogelijk blijkt.

Vanuit het Oversticht is mevrouw drs. M. Nieuwenhuis betrokken bij de toetsing van bestemmingsplannen als archeologisch adviseur van gemeente Staphorst.

Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Het provinciaal beleid van Overijssel t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is nog in ontwikkeling. Het gemeentelijk archeologiebeleid van gemeente Staphorst is echter in nauwe samenwerking met de provinciaal archeoloog van Overijssel tot stand gekomen. In overleg met de regioarcheoloog is de beleidsadvieskaart gebruikt als toetsingskader voor de archeologische verwachting. Tevens is de gekozen onderzoeksmethode telefonisch met mw. Nieuwenhuis afgestemd, waarbij dezelfde methodiek is aangehouden als bij een eerder door Hamaland Advies in de omgeving onderzocht perceel (Klaas Kloosterweg 33-35, Van der Kuijl, 2011). Delen van dit eerdere onderzoek zijn gebruikt voor het opstellen van dit rapport.

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Provincie	Overijssel
Plaats	Staphorst
Gemeente	Staphorst
Toponiem	Klaas Kloosterweg Oost
Kaartblad	21F
Onderzoeksmelding	58.410
Huidig grondgebruik	Onbebouwd, Grasland
Toekomstig grondgebruik	Woning, stallen, overige opstallen en erfverhardingen
Omvang van de ontwikkeling	Ca 15.000 m2
Bodemtype	Hn21 (Podzolgronden)
Geomorfologie	2M14 (Vlakte)
Periode	Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd
De centrumcoördinaat van het plangebied is: x: 211.240, y: 519.873	
De hoogte van deze centrumcoördinaat bedraagt 0,92 + NAP (bron: www.ahn2.nl).	

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Inleiding

In de laatste ijstijd, het Weichselien (120.000-11.700 jaar geleden), bereikte het landijs Nederland niet. Tijdens het Pleniglaciaal veranderde het landschap in een open taiga-achtig landschap met vlechtende rivieren, geïsoleerde bosopstanden, dwergstruiken, heide en kruiden. Gedurende het Weichselien raakten de diverse dalsystemen voor een belangrijk deel opgevuld met smeltwaterafzettingen, veen en klei. Tussen 32.500 en 19.000 jaar geleden werd het steeds droger en kouder. Na de laatste IJstijd ontstond het huidige landschap.

Geomorfologie en bodemgesteldheid

De huidige ondergrond in het plangebied is vooral gevormd gedurende het Holoceen. In het Holoceen (vanaf circa 11.755 jaar geleden, mesolithicum tot nieuwe tijd) veranderde het klimaat en werd het geleidelijk warmer. De dekzandruggen blokkeerden plaatselijk nog steeds de ontwatering en ook kwelwater vanuit de ten zuiden van de gemeente gelegen stuwwallen en zorgde voor vochtige omstandigheden. Door het afsmelten van het landijs steeg de zeespiegel en daarmee ook de grondwaterspiegel. Reeds vanaf het begin van het Holoceen werd veen gevormd in de laagste delen van het dekzandlandschap in het westelijke deel van de gemeente: de lokale laagtes, beek- en rivierdalen. Aan het eind van het Atlanticum (neolithicum) braken de door het dekzand ontstane belemmeringen in de stroomdalen op veel plaatsen door, waardoor er weer doorstroming tot stand kwam. In de dalen zelf groeide echter nog steeds veen (Van Boshoven, 2011, 18). Het veen in het westen van de gemeente breidde zich vanaf het Atlanticum in de loop van de tijd naar het oosten toe uit (midden-mesolithicum). Daar waar het veen boven de grondwaterspiegel uitgroeide ontstond hoogveen. Ook het hoogveen in de laagtes en in het hoger liggende oostelijke deel van de gemeente breidde zich voornamelijk in het Subboreaal (laat-neolithicum tot vroege ijzertijd) uit over het omliggende landschap. Hierdoor raakte het grootste deel van de gemeente Staphorst met veen bedekt. Daar waar het veen slechts in geringe diktes aanwezig was, is het in latere perioden geoxideerd en daardoor momenteel niet overal meer aanwezig.

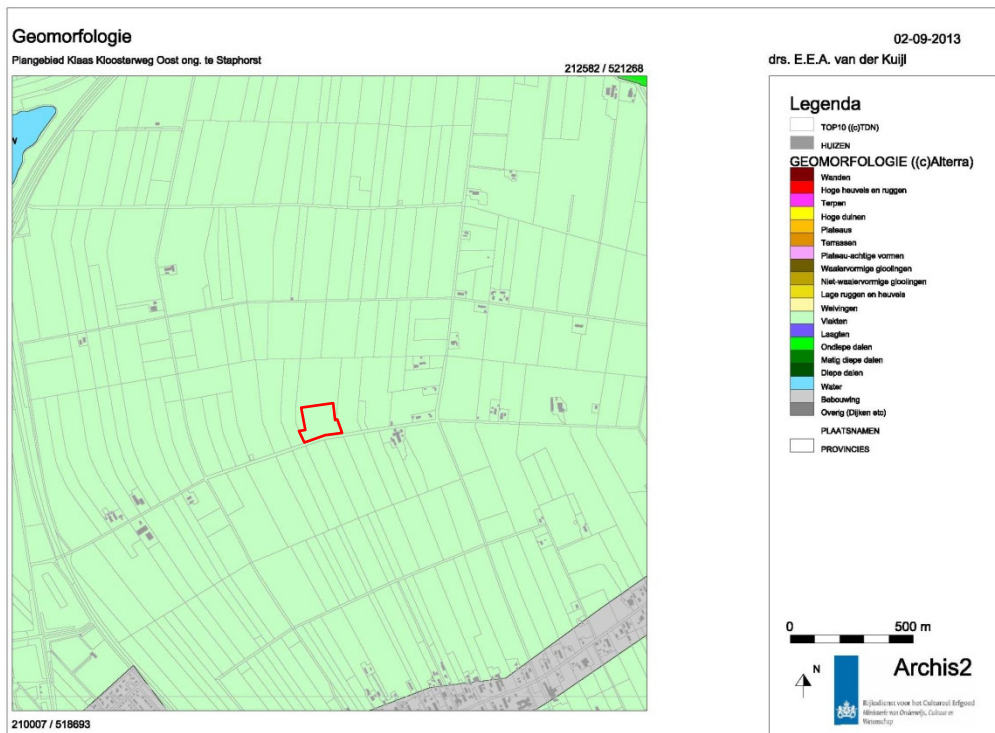
De veengroei houdt in het westen op wanneer het veen door inbraken van de Zuiderzee en tijdens hoogwaterperioden van de rivieren werd afgedekt met een laag klei (vanaf het late middeleeuwen hield de veengroei op doordat de mens het gebied vanaf de late middeleeuwen ontwaterde). Binnen de gemeente Staphorst werd sinds de middeleeuwen stelselmatig veen ontgonnen en gewonnen. In het gebied ten westen van en rond Staphorst en Rouveen is het veen vooral ontgonnen voor eigen gebruik en ook nadat de ontgonnen veengronden door klink en oxidatie minder geschikt waren geworden voor agrarische doeleinden werd plaatselijk veen gewonnen, bijvoorbeeld ter plaatse van de Olde Maten. Door de ontginning en veenwinning, in combinatie met het verlagen van de grondwaterstanden, oxideerde het veen en klonk in, waardoor het maaiveld steeds lager kwam te liggen. In het westen van de gemeente bevindt het maaiveld zich hierdoor momenteel beneden zeeniveau (20 tot 60 cm –NAP). Het maaiveld in het plangebied ligt op 0,92 cm NAP (bron: www.ahn.nl).

In het veengebied ten westen van Staphorst is het pleistocene dekzand afgedekt met veen van wisselende dikte. Direct ten westen van Staphorst bevindt het dekzand zich tussen de 0 en 2 m beneden NAP en in het westen van de gemeente tussen de 2 en 4 m beneden NAP (Van Boshoven, 2011, 24). Deze dekzandkopjes liggen voornamelijk ter hoogte van de huidige Klaas Kloosterweg. Verder naar het westen is het veenpakket dikker. Op de beschikbare kaarten zijn hier geen dekzandkopjes te herkennen, maar waarschijnlijk bevinden zich onder het veen nog dekzandkopjes. Zonder gericht booronderzoek naar het

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

dekzandrelief ter plaatse is niet te bepalen waar deze kopjes zich bevinden en wat de omvang hiervan is.

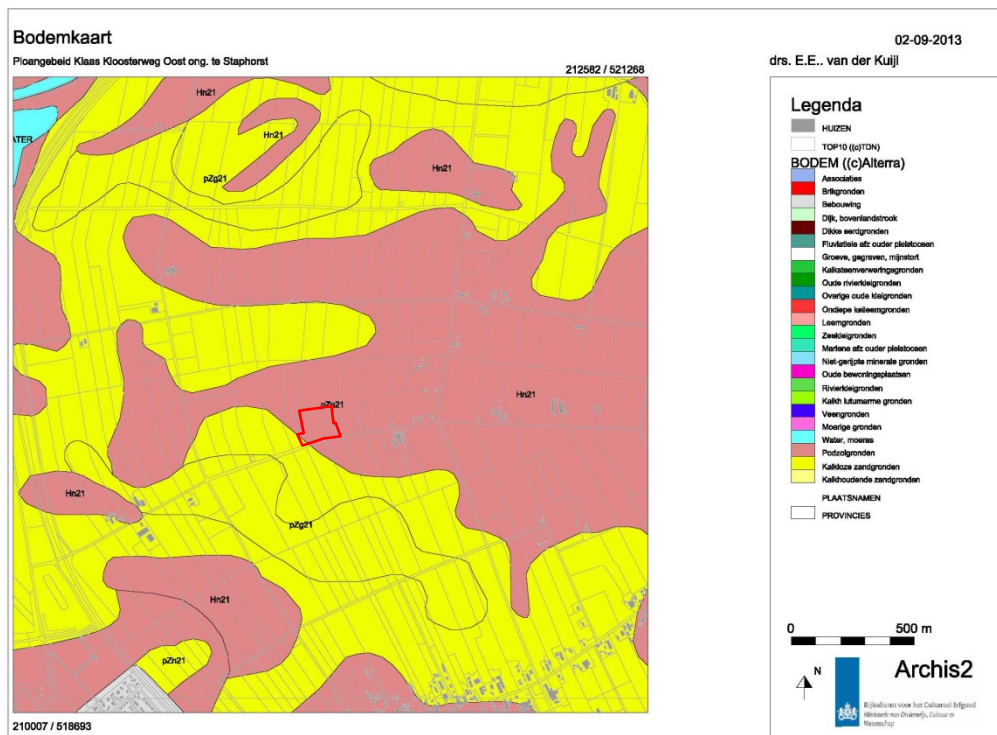
Het plangebied is op de geomorfologische kaart van Nederland gekarteerd als Vlake van ten dele verspoelde dekzanden, vervlakt door veen of overstromingsmateriaal (2M14).

Afbeelding 2: Geomorfologische kaart, situering van het plangebied binnen het rode kader (bron: Archis2)

Bodem

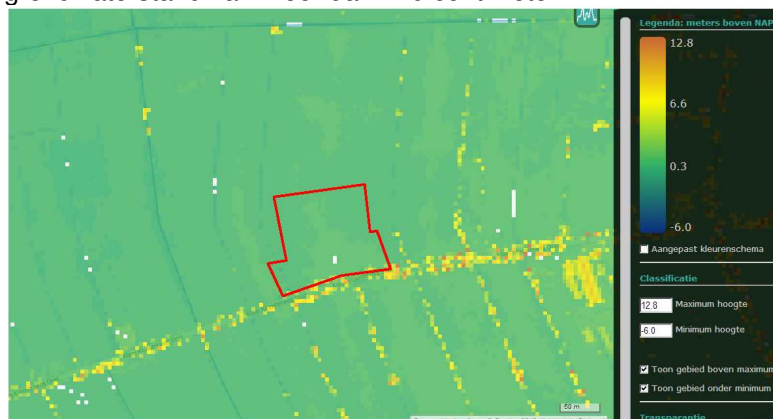
Het plangebied ligt ten noorden van Staphorst en is op de bodemkaart gekarteerd als Podzolgrond gevormd in leemarm en zwak lemig fijn zand (code Hn21).

Afbeelding 3: Bodemkaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader (bron: Archis2)

Grondwater

Het plangebied heeft een grondwatertrap VI. Het grondwater heeft een gemiddeld hoogste stand van minder dan 40 centimeter beneden maaiveld heeft en een gemiddeld laagste grondwaterstand van meer dan 120 centimeter.

Afbeelding 4: Hoogteligging plangebied in het rode kader (bron: AHN2).

2.2 Historische ontwikkeling van Staphorst en het plangebied

Gemeente Staphorst bestaat van oudsher uit de kernen Staphorst, Rouveen en IJhorst en enkele buurtschappen en gehuchten. De buurtschappen zijn Wester-, Middewolden, Berger-, Achthoeven- en Bullingeslag. Het grenst in het noorden aan Drenthe, waar de Reest de grensrivier vormt. In het zuiden wordt de grens globaal gevormd door de voormalige Dedemsvaart en in het oosten loopt de grens met de gemeente Avereest ongeveer in een rechte lijn vanaf Dedemsvaart langs de Staatsbossen van Staphorst tot de provinciale weg IJhorst-Balkbrug. Het dorp Staphorst is in het verleden meerdere keren verplaatst. De oudste vermelding dateert uit 1176 wanneer sprake is van een landhoeve met hooiland,

Olde Staphorst genaamd. De hoeve was in bezit van het klooster te Ruinen. De oudste kerk zou in 1282 zijn gesticht op een heuveltje van het Kerkenland. Het huidige kerkdorp Staphorst lag tegenover het toenmalige landgoed en is vermoedelijk in de 15e eeuw gesticht, nadat de kerk van Olde Staphorst in 1417 door brand verloren ging. De kerkstichting bevond zich aan de Meppelerweg. Deze nederzetting heeft vermoedelijk maar kort bestaan. Het huidige kerkdorp dateert uit het midden van de 16e eeuw. De huidige kerk dateert uit 1752.

Staphorst ligt in het Noordwestelijk deel van Salland. De grens tussen de ambten Salland en Vollenhove was het Meppeler Diep en het Zwartewater. De drostambten waren onderverdeeld in schoutambten. Het N.W. deel van Salland ressorteerde onder de schout van Hasselt, met de schoutambten van Hasselt, Hasselterkerspel en Hasselterambt. Hasselterambt werd gevormd door Rouveen, Staphorst en IJhorst alsmede de buitenkwartieren Lankhorst, Werkhorst, Oud Staphorst, De Gaste, Hamingen en Hesselingen. De oudste nederzettingen hebben ten oosten van het Zwarte Water, Meppelerdiep en de Reest gelegen. In 1346 wordt de naam van Olde Staphorst opnieuw genoemd. Het was op dat moment een hoofdhof van het Fries Hasker Convent. Het werd bewoond door een hoeve meester van het Convent Dikninge (bij de wijk aan de over van de Reest). Nadien had de rentmeester van het klooster de gehele gemeente als zijn jachtgebied.

Afb. 4; Uitsnede uit de militaire topografische kaart uit 1830-1850. Het plangebied ligt binnen het rode kader

Omgeving Klaas Kloosterweg

De Klaas Kloosterweg is vernoemd naar de prominente Staphorster Klaas Klooster (geboren 1894 – gestorven 1943, staand in afb. 5 hiernaast). Hij was betrokken bij allerlei activiteiten in het dorp. Als dijkgraaf was hij betrokken bij de ruilverkavelingen in Staphorst in de 20e eeuw. In 1951 besloot men om de voormalige Deventerweg – genoemd naar werkloze arbeiders uit Deventer die de weg in de jaren '20 hadden aangelegd - om te dopen tot Klaas Kloosterweg (Stapel, z.j., 13).

De gronden van de Klaas Kloosterweg maakten oorspronkelijk deel uit van de Westermiddenwoldinger Slag (zie afb. 4). De Klaas Kloosterweg ligt op de scheiding van twee verkavelingstypen. Ten noordwesten van de Klaas Kloosterweg bevinden zich de restanten van de uiterwaarden van het Meppelerdiep. Tijdens de ruilverkaveling zijn 5 blokken van in totaal 90 ha gespaard ten behoeve van de natuurbescherming.

Afb. 5; Foto van het gezin 'Klooster' rond 1915

Deze uiterwaarden behoorden vroeger aan een groot aantal Staphorster boeren die hun eigendomsgrenzen aangaven met een wilgentak. Deze takken zijn inmiddels uitgeroeid tot bossen.

Ten westen van de Klaas Kloosterweg is sprake van het kenmerkende slagenlandschap een herinnering aan de oorspronkelijke veenontginning. De slagen laten zien hoe de verkaveling vanaf het gebied langs het tegenwoordige Meppeler Diep steeds verder uitwaaierte in zuidelijke richting. Het aantal hoeven land in een slag nam in de loop der jaren door verdeling van erfenissen toe, zeker als alle erfgenamen recht hadden op een evenredig deel. Tijdens de ruilverkaveling in de twintigste eeuw zijn veel verdeelde percelen weer samengevoegd, waarbij karakteristieke landschapselementen zoals elzensingels op grote schaal zijn verdwenen. De Klaas Kloosterweg maakt tevens deel uit van het voormalige Kloosterland. Het reikt niet verder dan circa 2 km vanaf het Zwartewater en wordt in het noorden begrensd door de Tenteweg met en de daarlangs lopende Oude Graven.

Iets ten zuiden ervan is in later tijd een uitwatering gegraven, de Kloosterziel of – zijl ter vervanging van een ten westen midden voor het stuk gelegen Oude Kloosterziel of –streng, die kennelijk tot vlak bij het Klooster liep. De fundamenten van dit klooster ten noorden van deze geer zijn op een terp gelegen die goed bewaard is gebleven. De oorspronkelijke benaming van het Zwartewaterklooster is 'Mons sancte Maria'.

Voor zover te herleiden valt zijn de gronden aan in het plangebied altijd in gebruik geweest voor agrarische doeleinden. De gronden aan de huidige Klaas Kloosterweg worden voor het eerst beschreven in een meetbrief van 10 juli 1715 (Huijtker, 1978, 32). De stroken land, 'eerste parck' genaamd, maken dan deel uit van de 'Korte Ghijre', gelegen vanaf een paal welke "buijten het Nieuwe Sloot gezet" was aan "het vooreinde van de Smalle Stege", een stuk met een lengte van 417 meter en liep tot aan "de Maat". Het stuk is gelegen op de plaats waar men stukken land enkele decennia geleden nog aanduidde als op "de Old Ieken", een plaats waar nog wat hoogopstaande eikenhout voorkwam. Het ander deel van de landerijen van deze 'parck' behoorden tot de bezittingen van de gebroeders Spil bij een vervallen eendenkooi. Dit grensde aan de hoodieck, de huidige Hooijdijk. De kampen in de directe omgeving van het plangebied werden in het verleden eveneens hoodieck genoemd. De oudste bedijkingen langs het Meppelerdiep zijn al in de 13de eeuw aangelegd. Het aangrenzende veengebied was oorspronkelijk in gebruik als bouwland. De hoger gelegen kopjes werden gebruikt om graan op te telen. Ten zuidoosten van de Klaas Kloosterweg en ten noordwesten van het huidige dorp Staphorst bevindt zich een ovale heuvel die ongeveer 1,5 meter boven het maaiveld uit steekt. De heuvel meet 30 bij 60 meter. Hiervan wordt verondersteld dat hierop één van de voorgangers van de huidige kerk gestaan heeft (Huijtker, 1978, 65). Volgens historicus Huijtker heeft deze kerk met kerkhof bij de Rijksweg tussen 1512 en 1752 bestaan als kern van het Olde Staphorst (Huijtker, 1978, 70).

Afbeelding 6: Bonneblad van 1900 met de situering van het plangebied binnen het rode kader (bron: Archis2)

2.3 Archeologische waarden

In het plangebied heeft nooit eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Binnen een straal van 1.000 meter rond het plangebied zijn geen archeologische onderzoeken, waarnemingen, vondsten of monumenten opgenomen in Archis (II). Het dichtstbijzijnde onderzoek ligt op een afstand van 1.675 meter ten zuid-zuidwesten van het plangebied. Op een afstand van 1.865 meter ten zuidwesten van het plangebied is een monument aanwezig, de Religiekerk uit Middeleeuwen Laat (1250-1500 nC) t/m NieuweTijd B (1650-1850 nC). De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op een afstand van 2.093 meter ten westen, 2.575 meter ten noordwesten en op 2.185 meter ten noorden van het plangebied.

Tabel 2: Onderzoeken en Waarnemingen, <1.000 meter rondom het plangebied (bron: Archis2)

Vinder/datum	CAA-nr. <i>toponiem</i>	Ligging t.o.v. plangebied	Vondsten	Periode
Onderzoek	5839	1674 m ZW	Motief: bouwwerkzaamheden Bureauonderzoek, Selectieadvies: geen archeologisch onderzoek	
onderzoek	42122	1546 m Z	Motief: bouwwerkzaamheden Bureauonderzoek Selectieadvies: huidige locatie aanbevolen om het uitgraven van de bouwput door amerteurarcheologen te late begeleiden.	
Waarneming	12482	2586 m NW complex kerkhof	Diverse keramiek, fragmenten, Ijzer, grote Klinknagel Graniet Vuurstulp, fragment roodbakkend Baksteen, fragment Baksteen, fragment Proto-steengoed, fragment	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Middeleeuwen laat A:1050-1250 nC Middeleeuwen laat A:1050-1250 nC
Waarneming	12492	2151 m N	Steen, hamerbijl, enkelgraf-cultuur	Neolithicum-laat A: 2850 -2450 vC Neolithicum-laat A: 2850 -2450 vC
Waarneming	12494	2100 m Z	Steen, grafsteel/grafpijler	Nieuwe tijd A: 1500 – 1650 nC Nieuwe tijd A: 1500 – 1650 nC
Waarneming	13801	2107 m ZW	Keramiek, smeltkroes (4 stuks), compleet	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC Nieuwe tijd A: 1500 – 1650 nC

2.4 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in- en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. De archeologische verwachting van het plangebied valt samen met de verwachting van BAAC (2011) en de archeologische beleidsadvieskaart van Staphorst. Tot aan de ontwatering en veenontginning waren de veengebieden vanwege de natheid van het landschap niet tot weinig geschikt voor bewoning. De kans op de aanwezigheid van archeologische resten van nederzettingen in het veengebied van voor de middeleeuwen en/of nieuwe tijd is daardoor klein. Dit betekent echter niet dat in het veengebied archeologische resten afwezig zijn. In het veengebied kunnen rituele deposities en losse

vondsten gerelateerd aan de jacht en houtkap aanwezig zijn. Eventueel aanwezige rituele deposities en losse vondsten uit de periode van voor de veenontginning kunnen in of direct onder dit veen wel aanwezig zijn. Vanwege de lage ligging van het plangebied in een dekzandvlakte is het echter de vraag of er nog (rest)veen aanwezig is. Eventueel aanwezige archeologische resten in de top van het dekzand onder de bouwvoor of onder het veen zullen naar verwachting intact zijn, omdat het (voormalige) afdekkende veenpakket voor een goede conservering gezorgd heeft. Ter plaatse van de hogere delen van het dekzand, welke momenteel met veen bedekt zijn, kunnen archeologische resten uit de steentijd verwacht worden. Dit geldt met name voor al dan niet afgedekte dekzandruggen langs het Reestdal, maar ook voor eventuele dekzandkopjes in de zone langs het Meppelerdiep en het Zwarte Water. Dergelijke kopjes zijn echter op basis van de AHN niet te verwachten in dit plangebied.

In het verleden zijn o.a. door het BAI in Groningen diverse opgravingen verricht in het verlandingsgebied van het Oude Meppelerdiep. Dit was vroeger de directe voortzetting van het grensriviertje de Reest voorbij Meppel, nabij de hoeve de Garste in Oud Staphorst. Archeologisch onderzoek door de Stichting Werkgroep Archeologie Regio Staphorst (SWARS) heeft aangetoond dat er diverse locaties zijn die al tijdens de Steentijd langdurig bewoond zijn geweest. Een groot deel van het landschap was echter te nat om te wonen. Resten van permanente bewoning uit de Bronstijd en IJzertijd zijn gekoppeld aan landbouw op het veen. Ten noorden van de Klaas Kloosterweg werden onder leiding van de provinciaal archeoloog i.s.m. met amateurarcheologen van de SWARS de resten onderzocht van een vooruitgeschoven hoeve in het veen uit de periode 1150-1350 n.C. Door de ontwatering klonk het veen verder in en werd het dalende gebied te nat voor agrarische

doeleinden. Toen de vraag naar turf ontstond, startte men met de winning van deze brandstof uit laagveen, oa. in het gebied van de Olde Maten. Ook de bewoning begon toen op te schuiven. In fasen ging het van west naar oost; van 'nat naar droog', vanaf het rivierduin in Zwartewaterklooster naar het huidige bewoningslint van Rouveen en Staphorst (Coster, 13). Over het plangebied loopt zo'n mogelijk oud bewoningslint.

Archeologische verwachting	Beleidsadvies
hoge verwachting voor laat-paleolithicum en mesolithicum	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 50 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
hoge verwachting voor de perioden neolithicum tot middeleeuwen	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
hoge verwachting voor middeleeuwen en nieuwe tijd bij cultuurhistorisch element of in dorpskern	Bij ingrepen dieper dan 50 cm en met een oppervlakte van minimaal 100 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
middelhoge verwachting	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 3000 m ² is archeologisch onderzoek noodzakelijk.
lage verwachting	Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 1,5 ha is archeologisch onderzoek noodzakelijk.

- oude bewoningslinten (op basis van literatuur)
- dekzandvlakte vervlakt door veen

Afbeelding 7: Uitsnede Archeologische waardenkaart gemeente Staphorst. Het plangebied ligt in het rode kader (Bron: BAAC)

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Tabel 3: Archeologische verwachting plangebied Klaas Kloosterweg Oost ong.

Periode	Verwachte vindplaatstypen	Verwachte grondlaag (diepte)
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Restanten van ontginningsboerderijen langs oude bewoningslinten, oude verkavelingen, ontginningssporen, eendenkooien	direct onder de bouwvoor
Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen	Geen verwachting	
Bronstijd - IJzertijd	Geen verwachting	
Paleolithicum - Midden-Neolithicum	Jachtkampen, extractiekampen,	Strooivondsten in de top van het dekzand, direct onder de bouwvoor of bij restveen, direct onder het veenpakket.
	Vuursteenvindplaatsen, haardplaatsen	

3 Resultaten van het veldwerk

3.1 Methode

Aan de hand van het bureauonderzoek is bepaald dat het plangebied een lage archeologische verwachtingswaarde heeft voor alle perioden. De trefkans op archeologische vindplaatsen is afhankelijk van de mate waarin het bodemprofiel is verstoord door agrarische bewerkingen op het terrein en de mate waarin het veenpakket wel of niet afgegraven is. Om de intactheid van het bodemprofiel te kunnen bepalen is in overleg met de regioarcheoloog verkennend geboord. Het verkennend booronderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de KNA versie 3.2, specificatie VS03.

In totaal zijn op 10 september 2013 10 boringen geplaatst met een edelmanboor met een boordiameter van 7 cm. Het veldwerk is uitgevoerd door E. van der Kuijl (senior archeoloog / senior prospector). De boringen zijn met behulp van een driehoeksgrid (20/25) zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. Daarnaast is in de afzonderlijke bouwvlakken minimaal 1 boring geplaatst. De exacte locaties zijn ingemeten met meetlinten en een meetwiel (x- en y-waarden). Van alle boringen is de maaiveldhoogte afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2).

Het opgeboorde sediment is in het veld zintuiglijk beoordeeld en bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). De afzonderlijke bodemlagen zijn nat gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool, verbrande leem, bot etc.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Uit het booronderzoek blijkt dat de ondergrond op het grootste deel van de onderzoekslocatie tot in de top van het dekzand verstoord is door de veenontginning, waarbij nadat het veenpakket afgegraven is, het restveen vermengd is met de oorspronkelijke bovenlaag, om de grond geschikt te maken voor landbouwdoeleinden. De boringen bestaan zonder uitzondering uit A/C profielen die scherp in elkaar overgaan. Onder een dunne bouwvoor van 15 tot 30 cm dikte is een menglaag aanwezig van geelbruin zand met brokjes venig zand. Deze menglaag gaat op een diepte variërend van 30 cm tot 100 cm over in het onderliggende dekzandpakket, dat her en der sterke roestvlekken heeft als gevolg van een fluctuerende grondwaterspiegel. Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar bijlage 4. De resultaten van de boringen (de boorbeschrijvingen) zijn opgenomen in bijlage 5. De hoofdlijn van de oorspronkelijke bodem (boring 4) kan als volgt worden weergegeven.

Tabel 4: bodemopbouw

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
Vanaf maaiveld tot 10 cm	graszode	
Tussen 10 cm en 40 cm	Bruin humeus fijn iets siltig zand	Ap; subrecente bouwvoor
Tussen 40 cm en 65 cm	Bruingeel zwak siltig zand vermengd met brokjes donkerbruin venig zand	Ap2; teruggestorte bovenlaag, restveen vermengd met dekzand
Tussen 65 cm en 90 cm	Geel fijn iets siltig zand, her en der met roestvlekken	C; dekzand

Archeologie, Archeologische indicatoren

Van elke boring is, ondanks dat het een verkennend onderzoek betrof, het opgeboorde materiaal per afzonderlijke laag apart en nat gezeefd over een 4 mm zeef. Het zeefresidu heeft geen archeologisch relevante indicatoren opgeleverd. Tevens is na afloop van het booronderzoek op het terrein een veldverkenning uitgevoerd. Ook hierbij zijn geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen.

3.3 Beantwoording onderzoeksvragen veldonderzoek

Voor het veldonderzoek is een aantal onderzoeksvragen opgesteld. Hieronder worden deze vragen beantwoord voor zover het veldonderzoek de daarvoor benodigde gegevens heeft opgeleverd;

- *Wat is de bodemopbouw binnen het plangebied?*

De bodemopbouw in het plangebied bestaat uit een subrecent na de veenontginning ontstane ophooglaag van iets moerige teruggestorte grond onder een graszode. Vanaf een diepte vanaf gemiddeld 65 cm-mv wordt de oorspronkelijke natuurlijke ondergrond aangetroffen. Deze bestaat uit siltige verspoelde dekzandafzettingen, her en der met roestvlekken.

- *Is het bodemprofiel binnen het plangebied intact of (geheel of gedeeltelijk) verstoord en indien verstoord, tot welke diepte gaat deze verstoring?*

De oorspronkelijke bodemopbouw heeft bestaan uit een veenpakket op een ondergrond van verspoeld dekzand. Een veldpodzol, zoals aangegeven op de bodemkaart, is niet aangetroffen. Tijdens de veenontginning is het veenpakket verdwenen en is het restveen vermengd met de top van het dekzand en de oorspronkelijke bovengrond. Het doel hiervan was om weer een vruchtbare bovenlaag te creëren die geschikt was voor landbouwdoeleinden. Hierdoor is de oorspronkelijke bodemprofiel verloren gegaan. De verstoring heeft plaatsgevonden tot in de top van het dekzand. Hierdoor is de trefkans op intacte archeologische vindplaatsen nihil.

- *Zijn, daar waar het bodemprofiel intact is, archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats? Zo ja, wat is de aard en diepteligging ervan?*

Er zijn bij het uitzeven van de bodemlagen van de boringen geen archeologisch relevante indicatoren aangetroffen. De oorspronkelijke bodemopbouw en potentiële archeologische vindplaatsen zijn verloren gegaan door veenontginning.

- *Zijn er archeologische lagen aangetroffen (cultuur- en afvallagen c.q. ophogingslagen)? Zo ja, wat is de aard, diepteligging en minimale en maximale dikte ervan?*

Doordat er geen archeologisch lagen of archeologische indicatoren zijn aangetroffen, is deze vraag niet meer van toepassing.

- *In welke mate stemmen de resultaten overeen met de verwachtingen?*

Vanuit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied een lage trefkans heeft op archeologische waarden uit de periode van het Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Op grond van het booronderzoek kan herleid worden dat deze lage verwachting juist is. Volgens de bodemkaart is in het plangebied sprake van een podzolgrond op een ondergrond van verspoeld dekzand. Een podzolgrond is niet aangetroffen. De ondergrond bestaat uit een kunstmatige ophoging van dekzand die vermengd is met restveen onder een dunne bouwvoor die afgedekt wordt door een graszode.

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Indien er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig is, wat zijn dan de gevolgen van de voorgenomen bodemingrepen voor de vindplaats?

Vanwege het ontbreken van een intacte bodemopbouw en het ontbreken van een archeologisch relevante indicatoren is deze vraag niet van toepassing.

4 Conclusie en aanbeveling

4.1 Conclusie

Het bureauonderzoek toonde aan dat er zich mogelijk archeologische waarden uit de Steentijd en uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd (bewoningslint) in het plangebied zouden kunnen bevinden onder een relatief jonge bouwvoor. Door groundbewatering en ontginning van het veenpakket bestaat de mogelijkheid dat hiermee eventuele vindplaatsen verloren zijn gegaan. Daarom is in overleg met de regioarcheoloog besloten om in eerste instantie verkennende boringen te zetten om de intactheid van de bodem te toetsen en daarmee de trefkans op vindplaatsen uit de genoemde perioden te kunnen bepalen.

Op basis van de onderzoeksinspanning, waarbij een tot in de top van de C-horizont verstoorde bodemopbouw is aangetroffen, is er geen reden om de archeologische waarde van het plangebied te handhaven. Wat betreft landschappelijke ligging en verwacht oorspronkelijk bodemtype geeft het booronderzoek deels een overeenstemmend beeld met dat wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek. De verwachte podzolgronden zijn niet aangetroffen, de verspoelde dekzanden zijn wel aanwezig in de ondergrond. De verwachte bodemverstoring door veenontginning is eveneens bevestigd in het veldonderzoek. De aangetroffen verstoringen reiken tot in de top van het oorspronkelijke dekzandpakket. De top van het dekzand is afgegraven en vermengd met restveen ten behoeve van grondverbetering.

4.2 Selectie advies

Tijdens het verkennend booronderzoek is aangetoond dat de bodemopbouw in het plangebied geroerd is en er geen relevante archeologische bewoningslagen of indicatoren aanwezig zijn. Daarom adviseert Hamaland Advies om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren. Wij zien vanuit het oogpunt van archeologische monumentenzorg geen beletsel tegen de voorgenomen bodemingrepen.

4.3 Selectiebesluit

Bovenstaand advies is op 19 maart 2014 beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Staphorst) en haar archeologisch adviseur (de regioarcheoloog van Het Oversticht). Het advies van Hamaland Advies wordt overgenomen: het uitvoeren van nader archeologisch onderzoek is niet noodzakelijk. Het plangebied wordt, op archeologische gronden, vrijgegeven. Mochten er tijdens de graafwerkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, geldt, volgens de Monumentenwet 1988, art. 53, een meldingsplicht bij het bevoegd gezag. Dit kan bij de gemeente Staphorst (0522 – 467 400) of het provinciaal archeologisch depot in Deventer (0570 – 640 611).

Afbeelding 8: foto van het plangebied richting het noorden ten tijde van het onderzoek.

Gebruikte literatuur

- Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeen gebracht door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*. Gorinchem.
- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland*. De fysisch-geografische regio's. Assen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland).
- Blankenberg, H. en K. Taselaar, 1983; *Historisch reisboek voor Nederland*. Bussum.
- Boshoven, E.H. et al., 2011. *Gemeente Staphorst. Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart*. BAAC rapport V08.0486. 's-Hertogenbosch.
- Coster, W., et al., 2010; *Canon van Staphorst, IJhorst en Rouveen: een geschiedenis in vijftig vensters*. Historische Vereniging Staphorst. Staphorst
- Ebbing Wubben, F.A., 1835; *Plaatsbeschrijving der gemeente Staphorst, provincie Overijssel*. Zwolle.
- Geudeke, P.W., K. Zandvliet & L. Balk, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland 1:50.000, 3 Oost-Nederland 1830–1855*. Groningen.
- Groenewoudt, B.J. 1994. *Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden*. NAR 17, ROB. Amersfoort.
- Huijtker, J.G., 1978; *Staphorst. Een onderzoek naar de verplaatsingen van de dorpen Rouveen en Staphorst*. Staphorst.
- Kuijl, E.E.A. van der, 2011; *Bureauonderzoek Archeologie plangebied Klaas Kloosterweg tussen 33 en 35 te Staphorst, gemeente Staphorst*. Hamaland rapport 2011052. Zelhem.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- Nieuwenhuis. M. 2014. *Rapport toetsen Staphorst Klaas Kloosterweg oost ong. d.d. 19-03-2014*
- Spoelstra, A. en E.E.A. van der Kuijl, 2011; *Archeologisch booronderzoek Klaas Kloosterweg tussen huisnummer 33 en 35 te Staphorst (Ov)*. MUG rapport nr. 2011-78. Leek.
- Stapel, J.W., z.j.; *Klaas Klooster; een bekende Staphorster*. Bibliotheek Staphorst.
- Stegeman, B. en A. de Roos, 1897; *Uit het verleden van Staphorst. Bladzijden uit de Geschiedenis van Staphorst, Rouveen en IJhorst, etc*. Meppel (herdruk 1980).
- Wolde, J. de, 2000; *Staphorst zoals het werkelijk is*. Staphorst.

Geraadpleegde websites

www.archis.nl; voor informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken en GWT
www.watwaswaar.nl; voor informatie historische kaarten
www.ahn.nl; voor informatie hoogte en coördinaten
www.bodemdata.nl voor gegevens over moedermateriaal
www.dans.easy.nl voor rapporten

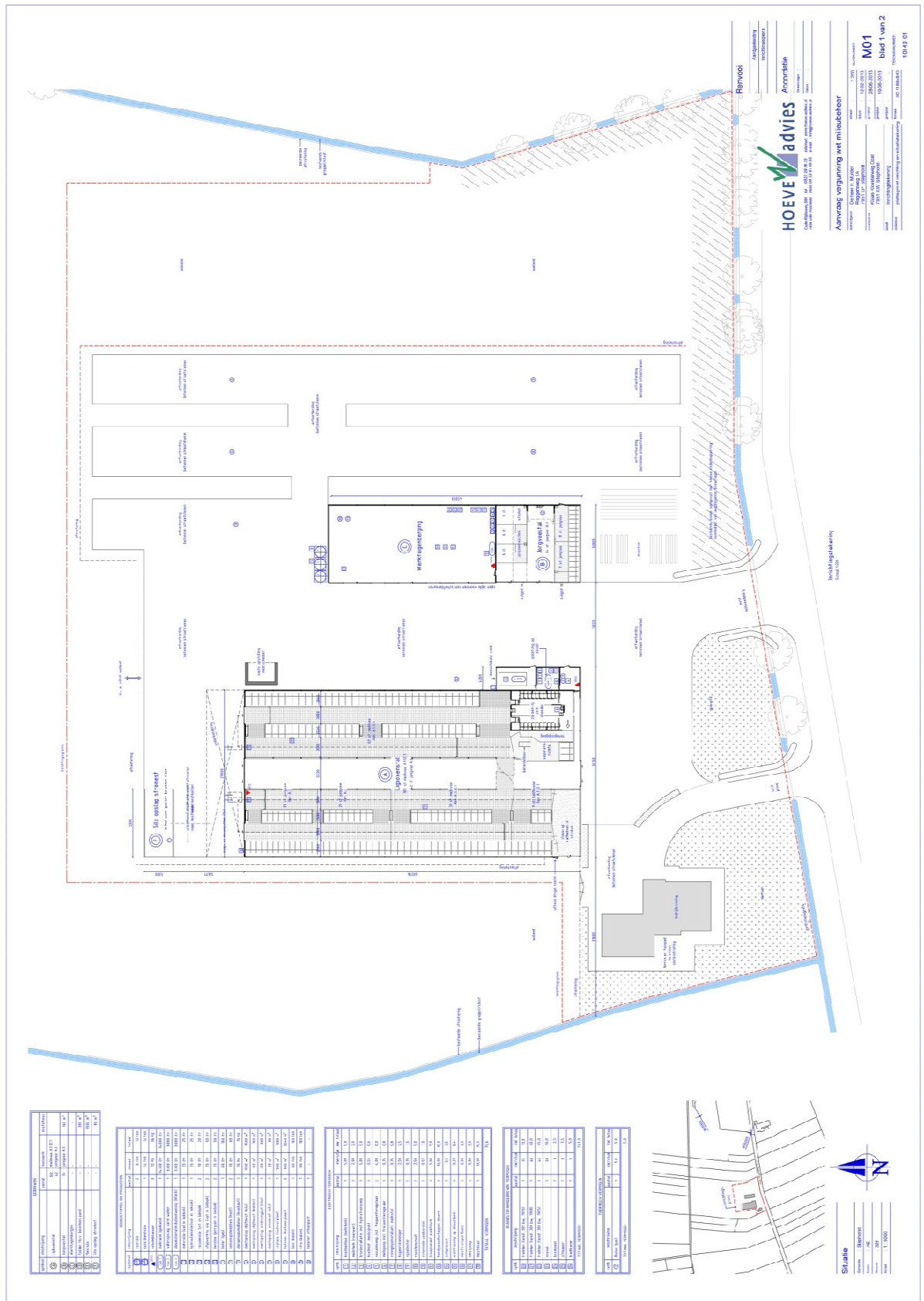
Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

BIJLAGEN

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Bijlage 1: Plangebied met de toekomstige situatie

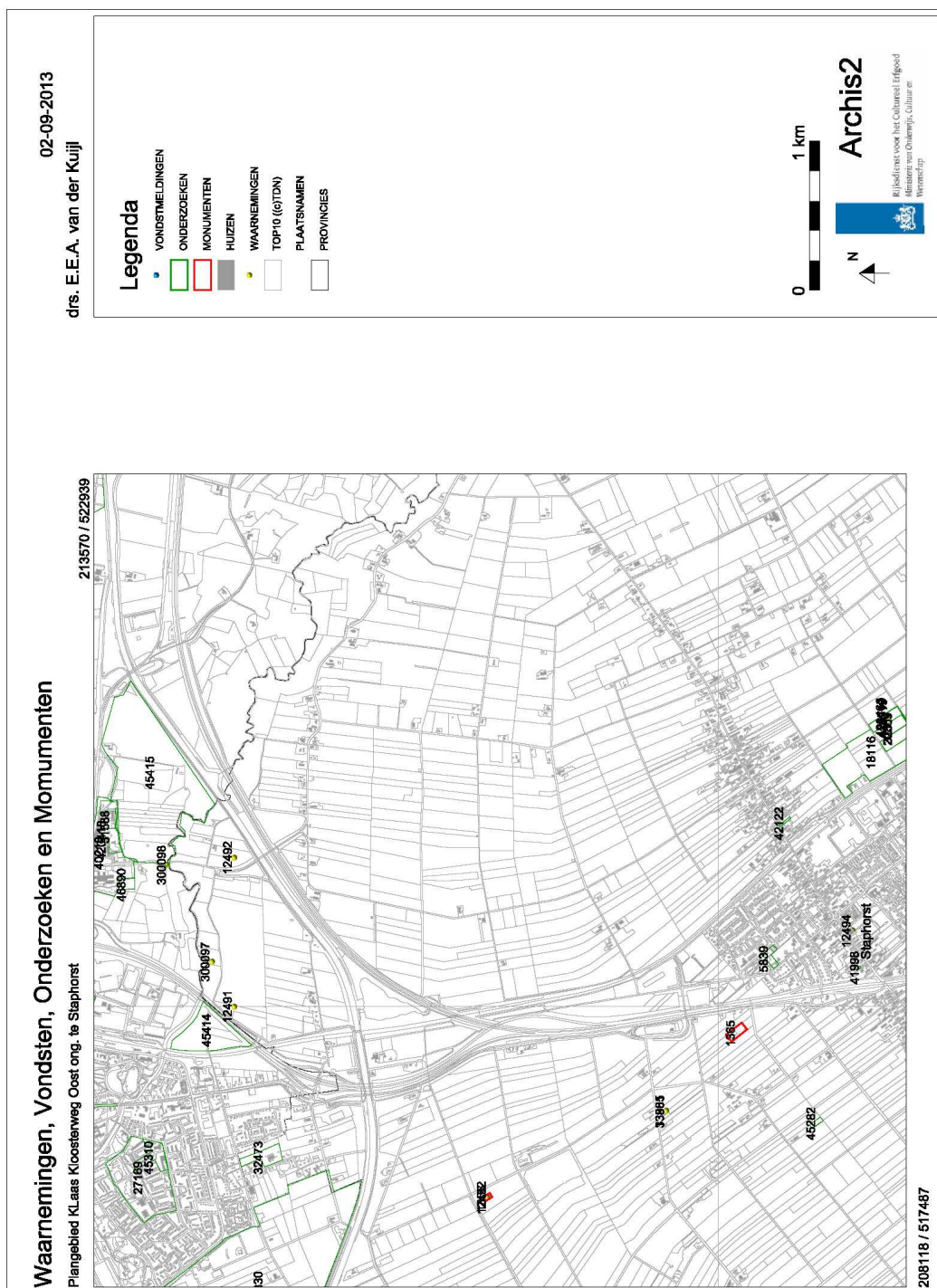
Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Bijlage 2: Onderzoeken, Waarnemingen, Vondsten en Monumenten (bron: Archis2). Het plangebied ligt in het rode kader.

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

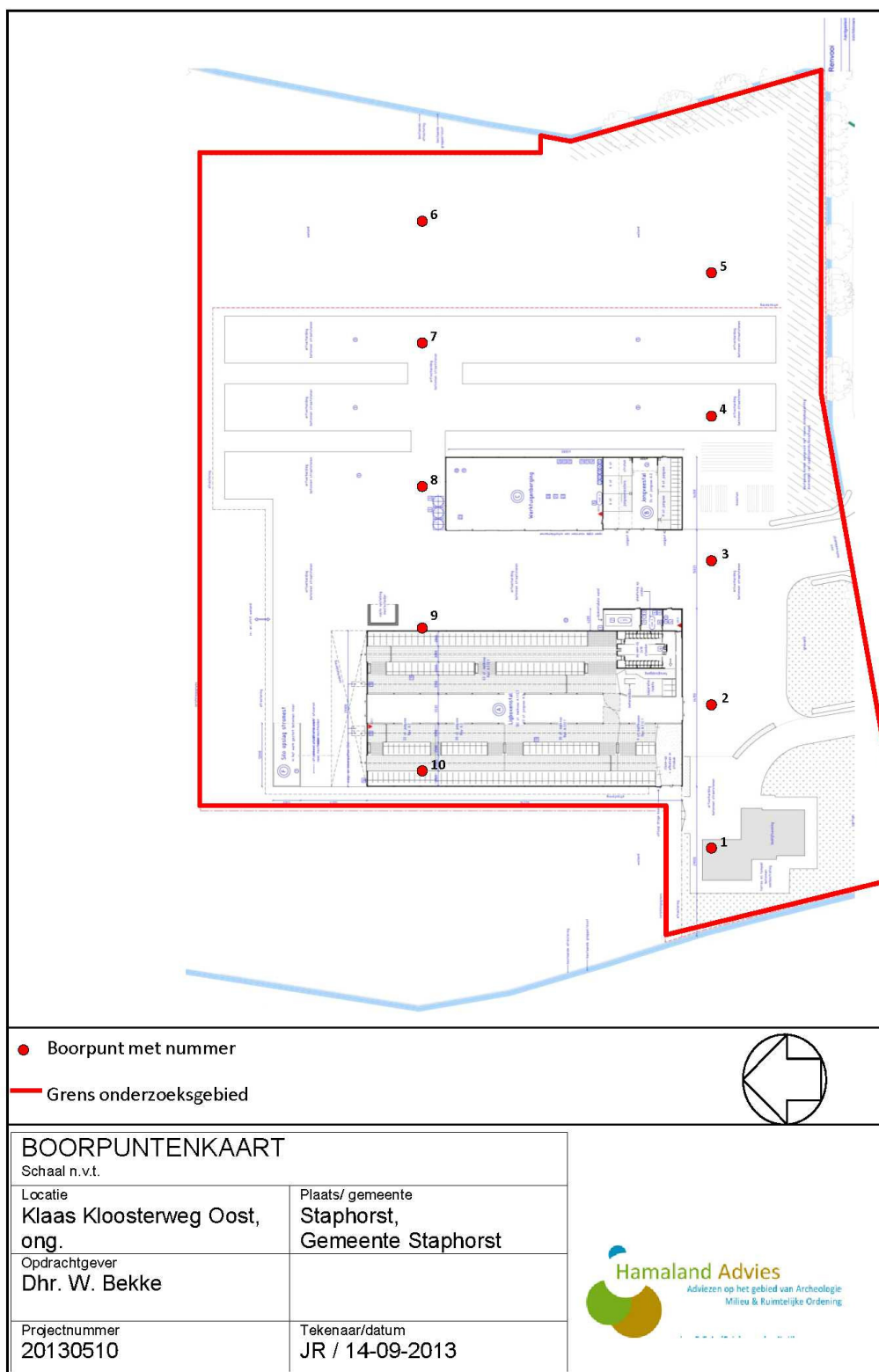
Bijlage 3: Overzicht van geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

BRON: Es. WA van H. Sarfati en P. J. Wouterica. 1988: Archeologie in Nederland, de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Monumentenzorg / Amersfoort.

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Bijlage 4: Boorpuntenkaart

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

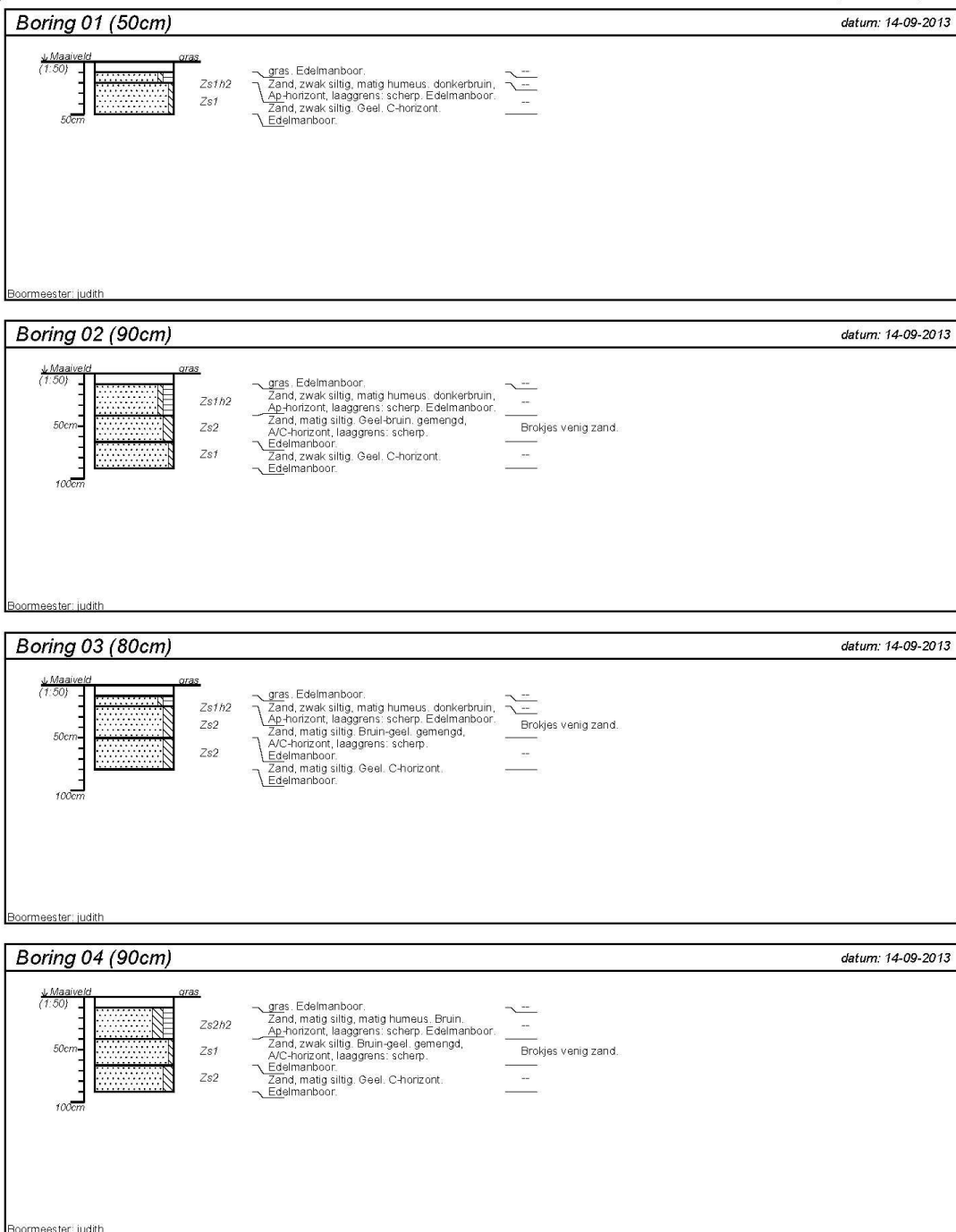
Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Bijlage 5: Boorstaten

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

bijlage 5 boorstaten

20130510 Klaas Kloosterweg Oost Staphorst

projectnummer 20130510	blad 1/3	locatieadres Klaas Kloosterweg Oost	 Hamaland Advies Advies op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Klaas Kloosterweg			
opdrachtgever BJZ.nu		postcode / plaats Staphorst	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

bijlage 5 boorstaten

20130510 Klaas Kloosterweg Oost Staphorst

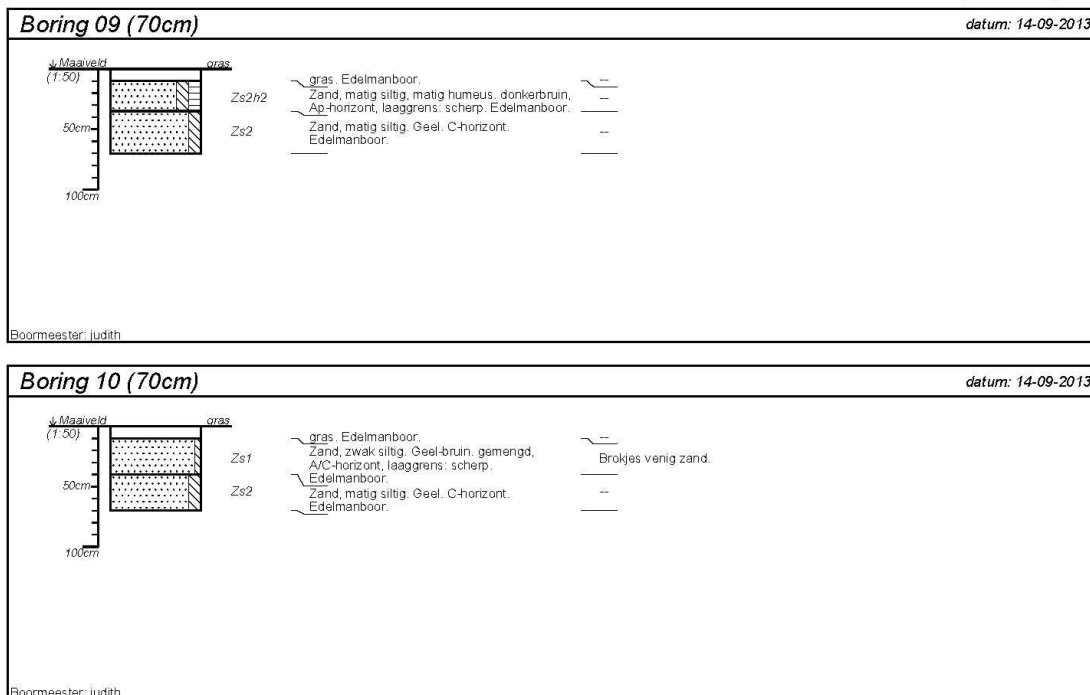
projectnummer 20130510	blad 2/3	locatieadres Klaas Kloosterweg Oost	 Hamaland Advies Advies op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Klaas Kloosterweg			
opdrachtgever BJZ.nu		postcode / plaats Staphorst	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

bijlage 5 boorstaten

20130510 Klaas Kloosterweg Oost Staphorst

projectnummer 20130510	blad 3/3	locatieadres Klaas Kloosterweg Oost	 Hamaland Advies Advies op het gebied van Archeologie, Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Klaas Kloosterweg			
opdrachtgever BJZ.nu		postcode / plaats Staphorst	
bureau Hamaland Advies		land Nederland	

getekend volgens NEN 5104

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Project : Bureau- en verkennend onderzoek Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/20130510

Bijlage 6: Selectiebesluit

Rapport Staphorst Klaas Kloosterweg oost ong.

De gemeente Staphorst heeft van BJZ.nu het rapport van het archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Klaas Kloosterweg Oost ong. ontvangen: *Bureauonderzoek en karterend booronderzoek Plangebied Klaas Kloosterweg Oost ong. te Staphorst; gemeente Staphorst* (projectnummer 20130510). Het onderzoek is uitgevoerd door Hamaland Advies.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de eisen gesteld in het Kwaliteitshandboek Nederlandse Archeologie 3.2 (KNA).

Uit het bureauonderzoek blijkt dat binnen het plangebied kans is op vondsten uit de steentijd en de late middeleeuwen - nieuwe tijd. Op basis van het bureauonderzoek is een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hiervoor zijn 10 boringen gezet (Edelmanboor, Ø 7 cm). De bodem in het plangebied blijkt tot in de top van het dekzand verstoord door veenontginning. Er zijn geen archeologische indicatoren (zoals scherven, houtskool of vuursteen) opgeboord.

Het advies van Hamaland Advies is:

- Omdat tijdens het verkennend booronderzoek is aangetoond dat de bodemopbouw geroerd is en er geen relevante archeologische bewoningslagen of indicatoren aanwezig zijn, adviseert Hamaland Advies om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Conclusie

Het advies van Hamaland Advies wordt overgenomen: het uitvoeren van nader archeologisch onderzoek is niet noodzakelijk. Het plangebied wordt, op archeologische gronden, vrijgegeven. Mochten er tijdens de graafwerkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, geldt, volgens de Monumentenwet 1988, art. 53, een meldingsplicht bij het bevoegd gezag. Dit kan bij de gemeente Staphorst (0522 – 467 400) of het provinciaal archeologisch depot in Deventer (0570 – 640 611).

19 maart 2014

Drs. M. (Marijke) Nieuwenhuis
Regioarcheoloog
Gemeente Staphorst